

POSTANOWIENIE

Dnia 23 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z powództwa O. D.
przeciwko W. J.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 23 września 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].
z dnia 10 maja 2018 r., sygn. akt [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) oddala wniosek powódki o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego W. J. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 10 maja 2018 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi

kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji, czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Zdaniem skarżącego postępowanie przed Sądem Apelacyjnym w [...] dotknięte było nieważnością z uwagi na nienależyte umocowanie pełnomocnika powódki, ponieważ była ona reprezentowana przed Sądem pierwszej instancji przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego R. D., a na etapie postępowania apelacyjnego, pełnomocnik ten ponownie zgłosił swój udział w postępowaniu, przy czym wykazując swoje umocowanie przedłożył dokument, z którego wynika upoważnienie do działania w sprawie „przeciwko T. J.”, a nie ma wątpliwości, że pozwanym w sprawie był od początku i pozostaje nadal W. J., a nie T. J..

Należy jednak zauważyć, że mimo oczywistej omyłki pisarskiej w imieniu pozwanego wskazanym w treści pełnomocnictwa powódki, pełnomocnictwo to zostało udzielone do reprezentowania powódki przed Sądem Apelacyjnym w [...] w sprawie oznaczonej konkretną i prawidłową sygnaturą. Oczywista omyłka pisarska w treści nie spowodowała zatem nieważności postępowania, gdyż stosunek pełnomocnictwa niewątpliwie istniał. Wolę udzielenia umocowania w postępowaniu apelacyjnym w niniejszej sprawie powódka potwierdziła również w odpowiedzi na skargę kasacyjną.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności wyroku z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m. in. postanowienia SN z dnia 8 marca 2002 r., sygn. akt I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., sygn. akt V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Skarżący w ramach tej przesłanki podniósł i argumentował, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż zaskarżone orzeczenie Sądu drugiej instancji, wydane w całości w

oparciu o ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji, całkowicie i oczywiście bezzasadnie przyjmuje, iż pozwany bezpodstawnie wzbogacił się kosztem powódki, tj. że doszło do uzyskania przez niego korzyści majątkowej kosztem majątku powódki, w sytuacji, gdy pozwany korzyści żadnej nie uzyskał, a z uwagi na przepisy prawa budowlanego - nie mógł uzyskać - co oczywiście narusza normę art. 405 k.c., art. 409 k.c., art. 414 k.c., jak również przepisy ustawy Prawo budowlane. Wśród istotnych argumentów mających wspierać takie stanowisko znalazło się twierdzenie, że została wydana prawomocna decyzja nakazująca rozbiórkę obiektów wzniesionych przez powódkę, jako samowola budowlana, a wskutek bezprawnych działań powódki pozwany stał się zobowiązany do poniesienia kosztów związanych z nakazaną przez właściwe organy rozbiórką samowolnie wzniesionej budowli. Tej istotnej okoliczności skarżący jednak nie wykazał, a Sąd Apelacyjny nie dokonał takiego ustalenia. Przeciwnie, z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że nie można przesądzić, czy legalizacja nastąpi, w jakim czasie i jakie koszty ostatecznie zostaną poniesione w związku z legalizacją bądź jej odmową i ewentualną koniecznością rozbiórki istniejących zabudowań. Na datę orzekania możliwość legalizacji nie została wykluczona. Uprzednio J. J., działająca w imieniu pozwanego, zawarła z podmiotem trzecim (M. sp. z o.o. z siedzibą w G.) umowę przedwstępną sprzedaży niezabudowanej nieruchomości, określone zostało nabycie prawa do dysponowania działką na cele budowlane w zakresie umożliwiającym wystąpienie ze stosownym wnioskiem o wydanie pozwolenia na budowę, a pozwany wiedział, że na tej działce prowadzona była przez powódkę budowa domu jednorodzinnego na podstawie umowy o roboty budowlane zawartej z tym samym podmiotem trzecim. W tych okolicznościach Sąd Apelacyjny uznał, że pozwany był bezpodstawnie wzbogacony, ponieważ przez wybudowanie na jego nieruchomości budynku w stanie surowym przez powódkę uzyskał korzyść majątkową jej kosztem. Oczywiście zasadności skargi kasacyjnej skarżący nie wykazał; nie przedstawił argumentacji, która miałaby wspierać tezę, że doszło w niniejszej sprawie do rażącego naruszenia prawa. Z ustaleń wynika, że na działce stanowiącej własność pozwanego został wybudowany dom w stanie surowym otwartym, przedstawiający konkretnie ustaloną wartość majątkową, a pozwany kosztów z tym związanych nie poniósł. Nie budzi zatem wątpliwości wniosek o jego bezpodstawnym wzbogaceniu, przy czym bez znaczenia dla tej konstatacji pozostaje okoliczność, czy uzgodniona przez pozwanego następnie cena sprzedaży tej zabudowanej nieruchomości obejmuje tę korzyść.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Zawarty w odpowiedzi powódki na skargę kasacyjną pozwanego wniosek o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania kasacyjnego podlega oddaleniu. Powódka

wniosła odpowiedź działając w imieniu własnym, choć jest radcą prawnym, wniosła ją zatem osobiście jako strona postępowania. Jak wynika z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Zgodnie z § 2 zdaniem pierwszym tego artykułu do niezbędnych kosztów procesu prowadzonego przez stronę osobiście lub przez pełnomocnika, który nie jest adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, zalicza się poniesione przez nią koszty sądowe, koszty przejazdów do sądu strony lub jej pełnomocnika oraz równowartość zarobku utraconego wskutek stawiennictwa w sądzie. Jedynie zgodnie z § 3 do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez zawodowego pełnomocnika zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony. Powódka, osobiście działając w postępowaniu kasacyjnym, nie poniosła kosztów wynagrodzenia pełnomocnika zawodowego, chociaż można zauważyć na marginesie, że takie rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w odniesieniu do osób, które mają zdolność postulacyjną w postępowaniu przed Sądem Najwyższym może budzić uzasadnione wątpliwości w zakresie konstytucyjnej zasady równości wobec prawa i zasady sprawiedliwości społecznej.